

Huw Irranca-Davies AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r
Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd CF99 1SN

SeneddDCC@senedd.cymru

28 Chwefror 2022

Annwyl Huw,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 28 Ionawr ataf fi a'r Prif Weinidog yn amlinellu canlyniadau gwaith craffu'r Pwyllgor ar gyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2022-23, o ran y modd y mae'n ymwneud â chyfiawnder a gweithgareddau deddfwriaethol. Rwy'n ymateb ar ran y ddau ohonom.

I ddechrau, hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor am ei ddiddordeb parhaus yn y ffordd yr ydym yn darparu adnoddau ar gyfer gweithgarwch sy'n ymwneud â chyfiawnder a deddfwriaeth. Mae'r Prif Weinidog a minnau wedi rhoi gwybodaeth am y mater i'r Pwyllgor drwy lythyr dyddiedig 10 a 17 Ionawr a 22 Chwefror. Ymddangosais gerbron y Pwyllgor ar 17 Ionawr ac rwy'n edrych ymlaen at wneud hynny eto ar 28 Chwefror wrth i'r Pwyllgor barhau â'i waith.

Gan droi at yr argymhellion a'r cwestiynau a nodir yn eich llythyr, gallaf ateb fel a ganlyn:

Argymhelliad 1. Dylai Llywodraeth Cymru egluro sut y bydd yn monitro ac yn gwerthuso effeithiolrwydd y cyllid a ddyrennir o fewn llinellau gwariant y Comisiwn Cyfiawnder yng Nghymru.

Argymhelliad 2. Byddem yn croesawu mwy o eglurder a manylion o ran pa waith a gaiff ei gyflawni i ddatblygu a chyhoeddi rhaglen waith ar gyfiawnder o'r tu mewn i linell gwariant y Comisiwn Cyfiawnder yng Nghymru yn 2022-23.

Argymhelliad 6: Dylai'r Cwnsler Cyffredinol ymrwymo i adroddiad blynyddol sy'n tynnu sylw at y cynnydd o ran cyflawni'r rhaglen waith yn ymwneud â chyfiawnder a gwerthuso canlyniadau yn erbyn gwariant mewn perthynas â phob cydran unigol, gan dynnu sylw hefyd at gyfraniadau sefydliadau perthnasol fel rhan o'r broses hon.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Mick.Antoniw@llyw.cymru
Correspondence.Mick.Antoniw@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding

Sefydlwyd Is-bwyllgor y Cabinet ar Gyfiawnder i:

- ddarparu arweinyddiaeth strategol ar swyddogaethau cyfiawnder sydd wedi'u datganoli i Gymru ar hyn o bryd;
- cyfarwyddo'r holl weithgarwch llywodraethol mewn ymateb i adroddiad y Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru;
- sicrhau synergedd ar draws portffolios i sicrhau dull cydgysylltiedig o ymdrin â materion cyfiawnder;
- cytuno ar safbwyntiau Llywodraeth Cymru ar fentrau cyfiawnder sy'n deillio o Lywodraeth y DU;
- arwain trafodaethau â Llywodraeth y DU ar ddatganoli cyfiawnder.

Mae Is-adran Polisi Cyfiawnder Llywodraeth Cymru yn cefnogi Is-bwyllgor y Cabinet ym mhob un o'r swyddogaethau hyn, gan ganiatáu i'r Is-bwyllgor oruchwylio gweithgarwch ar draws Llywodraeth Cymru. O fewn yr adran, mae'r rhan fwyaf o'r staff yn gweithio ar weithgarwch sy'n cyfrannu'n uniongyrchol at ymrwymiad y Rhaglen Lywodraethu i fynd ar drywydd yr achos dros ddatganoli plismona a chyfiawnder. Y gwaith hwn – sy'n ddilyniant i waith y Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru – sy'n cael ei ariannu drwy linell wariant y Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru.

Mae'r gwaith hwn yn cynnwys creu a monitro'r rhaglen waith gyffredinol, a hefyd arwain ar gyflawni elfennau penodol o'r rhaglen. Er enghraifft, mae llawer o weithgarwch Llywodraeth Cymru o ran ceisio cryfhau sector cyfreithiol Cymru yn cael ei arwain gan y staff a ariennir drwy'r llinell wariant hon, megis y gwaith i sefydlu Cyngor Cyfraith Cymru a gwaith sy'n cael ei wneud i ystyried yr achos dros brentisiaethau cyfreithwyr; ond mae'r camau hyn a chamau eraill i gryfhau'r sector hefyd yn gofyn am weithio'n agos gyda rhannau eraill o Lywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am feysydd fel datblygu busnes, addysg bellach ac uwch, caffael gwasanaethau cyfreithiol, a mwy.

Fel y nodwyd yn fy ymddangosiad gerbron y Pwyllgor, mae'r llinell wariant hon hefyd yn cynnwys y staff sy'n gweithio ar gynigion i ddiwygio'r tribiwnlysoedd, yn dilyn adroddiad Comisiwn y Gyfraith. Unwaith eto, mae hyn yn rhan bwysig o'n hymateb i'r Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru a'n hymdrechion i fynd ar drywydd yr achos dros ddatganoli cyfiawnder – sydd, fel y dywedais wrth y Pwyllgor, nid yn unig yn cael ei wneud drwy sôn am ddatganoli, ond hefyd drwy ddangos ein dull gweithredu a'n gwerthoedd drwy'r camau yr ydym yn eu cymryd.

O ran monitro a gwerthuso, bydd y cyhoeddiad yn y gwanwyn yn nodi ein rhaglen o weithgarwch sy'n gysylltiedig â chyfiawnder, gan adeiladu ar y rhaglen waith gychwynnol y mae'r Pwyllgor wedi'i gweld o'r blaen. Bydd hyn yn darparu sail ar gyfer monitro cynnydd yn fewnol ac yn allanol. Is-bwyllgor y Cabinet fydd yn goruchwylio'r gwaith o fonitro cynnydd yn fewnol, gyda chefnogaeth yr Is-adran Polisi Cyfiawnder. Bydd gweinidogion unigol a'u swyddogion, wrth gwrs, yn gyfrifol am fonitro a llywio cynnydd ar elfennau unigol o'r rhaglen waith gyffredinol, a bydd gan y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol rôl arbennig o bwysig gan fod rhan helaeth o'r gweithgarwch yn perthyn i'w phortffolio neu â chysylltiad agos ag ef.

Mae gwerthusiad ar y gweill o elfennau unigol y rhaglen gyffredinol, ar y pwyntiau priodol – er enghraifft, mae cynlluniau ar waith i werthuso cynllun peilot y Llys Teulu Cyffuriau ac Alcohol. Byddwn yn gwerthuso effeithiolrwydd y cyllid penodol yn llinell wariant y Comisiwn Cyfiawnder wrth inni fonitro cynnydd yn erbyn yr ymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu. Fodd bynnag, o ran caniatáu ar gyfer monitro cynnydd yn allanol, rwyf yn hapus i wneud yr ymrwymiad y byddwn yn cyflwyno adroddiad blynyddol sy'n nodi'r cynnydd yn erbyn yr amcanion yn y rhaglen o weithgarwch yr ydym yn bwriadu ei chyflwyno yn ein cyhoeddiad yn y gwanwyn.

Argymhelliad 3. Dylai Llywodraeth Cymru roi mwy o fanylion am sut y defnyddir y £4.2 miliwn hwn ar gyfer y gwaith hwnnw o weinyddu a chefnogi. Yn benodol, byddem yn croesawu gwybodaeth am faint o arian sy'n cael ei ddyrannu neu ei neilltuo ar gyfer gwella mynediad o bell i ddinasyddion, buddsoddi mewn technoleg newydd a chynnal a gwella seilwaith ffisegol ac adeiledig.

Yn y flwyddyn ariannol gyfredol, mae'r gyllideb o £4.2 miliwn ar gyfer Tribiwnlysoedd Cymru wedi'i dyrannu rhwng costau rhedeg y tribiwnlysoedd, gan gynnwys y costau sy'n gysylltiedig â gwrandawiadau (£2.9 miliwn), a chyflogau staff sy'n rhoi cefnogaeth weinyddol i chwe Thribiwnlys Cymru (£1.2 miliwn). Nid yw dyraniad y gyllideb yn gwneud darpariaeth benodol ar gyfer gwella mynediad o bell i ddinasyddion a'r seilwaith ffisegol ac adeiledig.

Mae Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru, yn ei Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2020-21 ac mewn tystiolaeth i'r Pwyllgor ar 1 Tachwedd 2021, wedi adrodd bod Tribiwnlysoedd Cymru wedi gallu gweithredu o bell, a gwneud hynny'n llwyddiannus, wrth ymateb i'r pandemig. Mae'n glod i'r Llywydd, arweinwyr barnwrol, aelodau'r tribiwnlys a staff Uned Tribiwnlysoedd Cymru eu bod wedi gallu defnyddio technoleg i sicrhau bod achosion wedi gallu symud ymlaen yn wyneb amgylchiadau anodd.

Un o flaenoriaethau'r Llywydd, a nodir yn ei Adroddiad Blynyddol, yw ystyried y ffordd y dylai Tribiwnlysoedd Cymru weithredu wrth symud ymlaen a'r cydbwysedd o ran sut y dylent wneud hynny gan weithio o bell ac wyneb yn wyneb.

Argymhelliad 4: Dylai Llywodraeth Cymru weithio tuag at ddadgyfuno gwariant ar gyfiawnder mewn cyllidebau yn y dyfodol. Ar gyfer pob llinell wariant a nodir yn llythyr y Prif Weinidog ar 10 Ionawr, dylai Llywodraeth Cymru ganfod cyllid perthnasol wedi'i dargedu at waith sy'n ymwneud â chyfiawnder. Credwn y byddai hyn o fudd, nid yn unig o ran craffu, tryloywder ac atebolrwydd, ond hefyd i Lywodraeth Cymru wrth sicrhau gwell canlyniadau ym maes cyfiawnder. Rydym hefyd o'r farn fod y broses hon yn bwysig er mwyn bod yn barod am unrhyw swyddogaethau datganoli cyfiawnder yn y dyfodol, pan fyddai dull o'r fath yn hanfodol.

Rydym yn cyhoeddi symiau sylweddol o wybodaeth fel rhan o'n cyllideb ddrafft ond rydym yn cydnabod bod mwy y gallwn ei wneud bob amser i wella tryloywder, fel y cydnabyddir yn ein Cynllun Gwella'r Gyllideb blynyddol. Rydym hefyd yn cydnabod pwynt y Pwyllgor ei bod yn ddefnyddiol i Lywodraeth Cymru allu deall yn llawnach faint o'i gwariant ei hun sy'n mynd tuag at gefnogi'r gwaith o ddarparu cyfiawnder. Fel rhan o'r rhaglen trawsnewid cyfiawnder barhaus, byddwn yn archwilio'r ffyrdd y gallwn wella lefel yr wybodaeth a ddarparwn am wariant cyfiawnder.

Argymhelliad 5. Dylai'r rhaglen waith ar gyfiawnder gynnwys camau mesuradwy a rhaglenni penodol ar gyfer cyflawni, gyda chostau llawn.

Rydym wedi nodi'r argymhelliad hwn a byddwn yn ei gadw mewn cof yng nghyd-destun paratoi'r cyhoeddiad cyfiawnder y cyfeirir ato uchod, a'i fonitro yn y dyfodol.

Argymhelliad 7: Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu dadansoddiad manwl o'r cyllid ar gyfer gwasanaethau cynghori a dylai werthuso canlyniadau yn erbyn gwariant ar wasanaethau cynghori fel rhan o'i hadroddiad blynyddol ar gyfiawnder.

Mae ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gefnogi gwasanaethau cynghori yn cael ei gynnal drwy'r Gronfa Gynghori Sengl. Cytunwn â'r Pwyllgor ei bod yn bwysig gwerthuso effeithiolrwydd y gwariant a wneir drwy'r gronfa hon, a bwriadwn gomisiynu ymchwil annibynnol i adolygu ei heffeithiolrwydd fel model cyflawni. Bydd yr ymchwil yn canolbwyntio ar ystyried a yw'r Gronfa yn cyflawni ei hamcanion allweddol, gan gynnwys a yw'n:

- annog gwell cydweithio ymhlith darparwyr i wella effeithlonrwydd y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau;
- hyrwyddo mynediad cynnar at wasanaethau cynghori i grwpiau sy'n agored i niwed;
- sicrhau bod pobl sy'n cael cyngor yn cael cyfle i ddatblygu gwydnwch yn wyneb problemau lles cymdeithasol yn y dyfodol.

Bydd yr adolygiad hwn hefyd yn ystyried canfyddiadau'r Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru, a holodd a allai dull un gronfa, sy'n seiliedig ar fodel cyflenwi partneriaethau cydweithredol, fod yn rhwystr i ddarparwyr cyngor arbenigol gael gafael ar gyllid Llywodraeth Cymru; a bydd hefyd, wrth gwrs, yn ystyried effeithiau'r pandemig. Disgwylir i'r gwaith hwn ddechrau ym mis Ebrill a chyflwyno adroddiad yn yr hydref er mwyn llywio penderfyniadau ariannu yn y dyfodol, a nodwn hefyd argymhelliad y Pwyllgor y dylai canlyniad y gwerthusiad hwnnw fod yn rhan o adroddiad blynyddol Llywodraeth Cymru.

Argymhelliad 8: Er mwyn rhoi rhywfaint o ddata sylfaenol i ni, byddai'n ddefnyddiol pe gallai Llywodraeth Cymru ddarparu manylion, ar gyfer y flwyddyn ariannol gyfredol:

- a. nifer y staff cyfwerth ag amser llawn y mae'n eu cyflogi gyda rôl gyfreithiol;
- b. nifer y cyfreithwyr drafftio deddfwriaeth sylfaenol cyfwerth ag amser llawn y mae'n eu cyflogi;
- c. nifer y cyfreithwyr adrannol cyfwerth ag amser llawn sy'n gyflogedig ac, o'r rheini, faint sy'n drafftio cyfarwyddiadau polisi ar gyfer Biliau neu is-ddeddfwriaeth ddrafft;
- d. faint o staff cyfwerth ag amser llawn sydd wedi bod yn rhan o'r gwaith o ddrafftio is-ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â rheoliadau ymadael â'r UE a'r coronafeirws;
- e. faint o staff cyfwerth ag amser llawn eraill, arbenigol neu fel arall, sy'n ymwneud â pharatoi cynigion deddfwriaethol;
- f. barn ar sut mae'r wybodaeth a ddarperir mewn perthynas ag e uchod yn cymharu â blynyddoedd ariannol blaenorol;
- g. unrhyw ddata sylfaenol eraill y byddai Llywodraeth Cymru yn credu fyddai'n ddefnyddiol.

Argymhelliad 9: Byddai'n ddefnyddiol pe gallai'r Cwnsler Cyffredinol nodi faint o adnoddau a ddyrennir ar hyn o bryd i ymdrin â drafftio deddfwriaeth sy'n ymwneud â rheoliadau ymadael â'r UE a'r coronafeirws.

Fel yr eglurais yn fy llythyr dyddiedig 22 Chwefror, mae'r gwaith o gyflawni'r rhaglen ddeddfwriaethol yn elfen o waith y Llywodraeth gyfan. O ganlyniad, nid oes dyraniad adnoddau ar wahân ar gyfer y gweithgaredd hwnnw: yn hytrach dyrennir adnoddau ar sail portffolio. Nid yw'r Llywodraeth yn cadw cofnodion o nifer yr holl staff neu staff cyfwerth ag amser llawn sy'n gweithio ar ddeddfwriaeth, ac o gofio bod llawer o staff yn gweithio ar ddeddfwriaeth fel rhan o rôl ehangach, ni fyddai hyn yn adlewyrchiad dibynadwy o'r adnoddau a ddyrennir i ddeddfwriaeth beth bynnag.

Argymhelliad 10: Yn ogystal â darparu'r wybodaeth y gofynnwyd amdani yn ein llythyr at Brif Weinidog Cymru ar 10 Rhagfyr 2021, byddem yn ddiolchgar pe gallai'r Cwnsler Cyffredinol fanylu ar yr adnoddau y mae'n bwriadu eu dyrannu a'r rhaglenni y bydd yn eu cyflwyno yn y flwyddyn ariannol nesaf a'r blynyddoedd ariannol dilynol, er mwyn sicrhau bod gan Lywodraeth Cymru ddigon o adnoddau i gyflawni rhaglen ddeddfwriaethol Llywodraeth Cymru ac i fynd i'r afael â'r heriau y mae'n eu nodi.

Nodais yn fy llythyr dyddiedig 22 Chwefror y camau y mae'r Llywodraeth yn eu cymryd i sicrhau ein bod yn rheoli'r pwysau ar ein gallu i ddeddfu.

Yn gywir

Mick Antoniw AS/MS

Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad
Counsel General and Minister for the Constitution